

8 Πανελλήνιο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εκπαίδευση & Πολιτισμός
στον 21ο αιώνα

13-14 Μαΐου
2023

Έρωτας μετ' εμποδίων. Θεατροπαιδαγωγικές εφαρμογές στο
έργο του Γρηγόριου Ξενόπουλου Στέλλα Βιολάντη
Στυλιανή Μπάρτζου, smpartzo@gmail.com

Τάξη εφαρμογής σχεδίου : Β' Γενικού Λυκείου

Αριθμός μαθητών: 20

Διδακτικό αντικείμενο: Νεοελληνική Λογοτεχνία Β Λυκείου

Διδακτική ενότητα: Γρηγόριου Ξενόπουλου, [Στέλλα Βιολάντη](#)

Χρονική διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες (90')

Εισαγωγή- Θέατρο στο σχολείο

- Μάθηση μέσω του θεάτρου: κατηγορία των διδακτικών μορφών προβληματισμού, κατά τις οποίες οι μαθητές αυτόνομα ή με περιορισμένη παράμβαση του εκπαιδευτικού αναζητούν και επεξεργάζονται πρωτογενή στοιχεία, για να επιλύσουν προβλήματα ή για να πραγματευθούν θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα.
- Μορφή μάθησης ανώτερου βαθμού, όχι μόνο στον τομέα της δηλωτικής και διαδικαστικής γνώσης, αλλά και της κοινωνικής και γνωστικής συμπεριφοράς.
- Μέσω της συναισθηματικής εμπλοκής στην ιστορία και της νοητικής επεξεργασίας του θέματος, προωθεί την ενεργητική μάθηση και οδηγεί στη βαθύτερη κατανόηση του εαυτού και του κόσμου με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος προσπαθεί να δημιουργήσει υποθετικές συνθήκες ώστε να βιώσουν οι συμμετέχοντες μια ατομική και συλλογική εμπειρία και να διερευνήσουν το θέμα.
- Ο εκπαιδευτικός αποφεύγει τον διδακτισμό και να ωθεί τους μαθητές σε εμπάθунση. Το Δράμα αποσκοπεί στην ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή ως ατόμου και ως μέλους ομάδας, καθώς συμβάλλει στην ενεργητική, βιωματική και συνεργατική μάθηση, στην ανάπτυξη των εκφραστικών του μέσων, στην καλλιέργεια των ψυχοπνευματικών δυνάμεων και της κριτικής σκέψης, στη διάθεση συνεργασίας και στην αίσθηση κοινωνικής ευθύνης.

- Οι συμμετέχοντες διερευνώντας το νόημα μιας πράξης στο Δράμα αποκτούν μια νέα οπτική για κάθε θέμα, πράγμα που αποτελεί τον βαθύτερο στόχο της εκπαίδευσης και που η Heathcote θεωρεί ως διαδικασία αλλαγής με στόχο την αλλαγή στάσης απέναντι στα πράγματα.
- Η Heathcote εστιάζει στον μαθητοκεντρικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης προσέγγισης ως το δυναμικότερο στοιχείο της μεθοδολογίας, που καταργεί τον διαχωρισμό ηθοποιών και κοινού και θέτει το σύνολο της τάξης σε κατάσταση αυτοσχεδιασμού.
- Ο David Davis προτείνει την άμεση εμπλοκή και τη βίωση του συμμετέχοντα σε ρόλο, προκειμένου να διερευνήσει και να συνειδητοποιήσει την επίδραση του συστήματος των κοινωνικών δυνάμεων στη ζωή μας, καθώς συνδέει την τεχνική «Δάσκαλος σε ρόλο» με τη μέθεξη ταυτόχρονα στον φανταστικό και τον πραγματικό κόσμο.
- Το θέμα του έρωτα εμπίπτει απόλυτα στα ενδιαφέροντα, τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες των εφήβων. Κατά την εφαρμογή του σχεδίου που απευθύνεται σε μαθητές Β Λυκείου λαμβάνεται υπόψη η γνώση που κατακτήθηκε στις προηγούμενες τάξεις, ιδιαίτερα στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Α Λυκείου. Επιπλέον, συνδέεται με άλλα γνωστικά αντικείμενα της ίδιας τάξης όπως τα Αρχαία Ελληνικά Β Λυκείου Γενικής Παιδείας (διδασκαλία της σοφόκλειας Αντιγόνης, κυρίως το [Γ Στάσιμο](#)), καθώς και ενότητες του ίδιου μαθήματος (ποίηση της [Μαρίας Πολυδούρη](#)).

Σκοπός της εφαρμογής

- Βασικό σκοπό του σχεδίου δράσης αποτελεί η διερεύνηση της σημασίας του έρωτα στη ζωή των νέων ανθρώπων, κυρίως των εφήβων, καθώς αποτελούν την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται η δράση, με στόχο τη διερεύνηση των κοινωνικών όρων που εμπλέκονται στα συναισθήματα.
- Επιπλέον επιδιώκεται η ανάδειξη των θεατροπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων ως μεθόδου μετάβασης από τη στείρα απομνημόνευση πληροφοριών σε δυναμική διαδικασία αυτοέκφρασης των μαθητών και διαμόρφωσης της προσωπικότητάς τους.
- Ζητούμενο αποτελεί η διαδικασία μεταστοιχείωσης ενός λογοτεχνικού κειμένου (εν προκειμένω του διηγήματος του Ξενόπουλου) σε θεατρικό κείμενο και επομένως σε ζωντανή έκφραση μέσω της θεατρικής απόδοσης.
- Μέσω των θεατροπαιδαγωγικών εφαρμογών δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αναλάβουν πολλαπλούς ρόλους και να δράσουν ταυτόχρονα ως αναγνώστες, θεατές, ακροατές, κριτές και καλλιτέχνες.

Γρηγόριου Ξενόπουλου, *Στέλλα Βιολάντη* (Παράσταση κθβε, 1987)

ΣΚΕΠΤΙΚΟ- ΣΤΟΧΟΙ

Σε επίπεδο κλασικού γραμματισμού η συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση επιδιώκει να υπηρετήσει τους ακόλουθους διδακτικούς στόχους:

- Να γνωρίσουν εμποδισμένους έρωτες στην ελληνική και παγκόσμια γραμματεία.
- Να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού και της αστικής ηθογραφίας.
- Να σχολιαστούν οι κοινωνικές συνθήκες που περιγράφονται στο διήγημα σε σχέση με την οικονομική κατάσταση των προσώπων.
- Να εντοπιστεί η θέση της γυναίκας σε σχέση με τον χώρο (μέσα- έξω, ιδιωτικό-δημόσιο) καθώς και η πορεία της στο ιστορικό γίνεσθαι στο μεταίχμιο του 19ου και του 20ου αιώνα, αλλά και να γίνει σύνδεση με τη σύγχρονη εποχή.
- Να σχολιαστεί η αντιμετώπιση της γυναίκας από τους άνδρες στο πλαίσιο της πατριαρχικής κοινωνίας.

Γρηγόριου Ξενόπουλου, Στέλλα Βιολάντη
(Παράσταση κθβε, 1987)

Σε επίπεδο μαθησιακών στόχων αναμένεται οι μαθητές:

- Να ασκηθούν σε δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης στο πλαίσιο της ανατροφοδότησης τόσο σε επίπεδο ενδοομαδικό όσο και σε αυτό της ολομέλειας, αξιοποιώντας τις επισημάνσεις της ομάδας, των άλλων ομάδων και του/της εκπαιδευτικού.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης.
- Να εξοικειωθούν με τη διερευνητική - βιωματική μάθηση.
- Να αυτενεργήσουν και να οικοδομήσουν νέα γνώση, αξιοποιώντας, εμπλουτίζοντας ή τροποποιώντας υφιστάμενες γνωστικές δομές.
- Να ασκηθούν σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με την παραγωγή κειμένων πεζών και ποιητικών.

Σε επίπεδο συναισθηματικών και κιναισθητικών στόχων επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να συνδέσουν το διακύβευμα του κειμένου με τις προσωπικές εμπειρίες και βιώματα.
- Να καλλιεργηθούν στην ενσυναίσθηση, τη διαδικασία με την οποία μπορούν να μπουν στη θέση του άλλου και να βιώσουν πρωτόγνωρες καταστάσεις και συναισθήματα.
- Να μάθουν να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους και να καλλιεργήσουν τον αλληλοσεβασμό, την αλληλοκατανόηση.
- Να μάθουν να διαχειρίζονται το σώμα τους και να το χρησιμοποιούν ως εκφραστικό μέσο με διαδικασίες δραματοποίησης και με παιχνίδια ρόλων.

Γρηγόριου Ξενόπουλου, *Στέλλα Βιολάντη*
(Παράσταση κθβε, 1987), Σκην. Κώστας Τσιάνος

Μεθοδολογία- Θεωρητικό πλαίσιο

- Η θεωρητική θεμελίωση της συνεργατικής μάθησης, βασικής για το θέατρο, στηρίχτηκε στην κοινωνιοπολιτισμική θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης η οποία εδράζεται στην αντίληψη ότι η γνώση και η νόηση είναι αποτελέσματα των αλληλεπιδράσεων που πραγματώνονται σε ένα κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.
- στηρίζεται στην ιδέα του Vygotsky ότι οι σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους καθορίζουν όλες τις ανώτερες λειτουργίες, ενώ όλες οι νοητικές λειτουργίες εφαρμόζονται σε δύο επίπεδα, το κοινωνικό και το ψυχολογικό, ενώ η προσωπική σκέψη οικοδομείται με την κοινωνική αλληλεπίδραση. Ακολουθώντας τη θεωρία του Vygotsky σχετικά με την κλιμακωτή μάθηση («τεχνική της σκαλωσιάς»)

- ο Bruner τάσσεται υπέρ της μάθησης με την έρευνα και την ανακάλυψη από τον ίδιο τον μαθητή, ενώ ο δάσκαλος αποτελεί τον εμπνευστή ή τον διευκολυντή της γνώσης· ο Bruner διακρίνοντας τρία στάδια νοητικής ανάπτυξης, ξεκινώντας από αυτό της πραξιακής αναπαράστασης καταλήγει στο στάδιο της συμβολικής αναπαράστασης με ενδιάμεσο αυτό της εικονικής αναπαράστασης, όπου το παιδί φτιάχνει νοητικές εικόνες, τις οποίες δεν μπορεί ακόμη να συνδυάσει. Έτσι, η τέχνη ως μέσο έκφρασης συμβάλλει στη μετάβαση από τα στάδια αυτά για την εξωτερίκευση των νοητικών σχημάτων του μαθητή, ενώ ειδικότερα το θέατρο στην εκπαίδευση αντλεί τη θεωρητική του θεμελίωση από την κοινωνιοπολιτιστική προσέγγιση κυρίως από τη θεωρία της δράσης.

- Παράλληλα ο Dewey υπογραμμίζει στον χώρο της αγωγής και της διδασκαλίας την αρχή της ενέργειας μέσω του χεριού (learning by doing), η οποία ως πρωτογενής για τον άνθρωπο αποτελεί τη φυσική και πλέον αποτελεσματική αφετηρία για κάθε μάθηση, αυτόνομη σκέψη και ενέργεια· ο Dewey επιδιώκει αυτενέργεια και αυτοτέλεια για το παιδί, μεγαλύτερη φυσικότητα για τη διδασκαλία και μεγαλύτερη προσοχή στο θέμα της κοινωνικής αγωγής με στόχο τη δημιουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Έτσι το «σχολείο της εργασίας» κινήθηκε στο πλαίσιο των αρχών της προοδευτικής εκπαίδευσης δίνοντας έμφαση στη μάθηση μέσω της πράξης και στην επικοινωνιακή σύνδεση της πνευματικής με τη χειρωνακτική εργασία, ενώ ο ρόλος του δασκάλου ως μεσολαβητή δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες που ωθούν το παιδί στην απόκτηση βιωμάτων.

- Από τα παραπάνω συνάγεται το γεγονός ότι η μάθηση θεωρείται μια διαδικασία κατά την οποία το άτομο έχει μια ενεργητική στάση στην επιλογή, οργάνωση και ερμηνεία των εμπειριών και δόμηση των νοημάτων, η οποία εξαρτάται από προϋπάρχουσες γνώσεις και αξίες, από τους τρόπους συσχετισμού του παρελθόντος με το παρόν, από ιστορικές, κοινωνικές και πολιτιστικές παραμέτρους· επιπλέον η μάθηση θεωρείται μια κοινωνική δραστηριότητα σε άμεση σχέση με το υπόλοιπο της ζωής μας και με τους τρόπους αξιοποίησης της νέας γνώσης, με αποτέλεσμα να μετατοπίζεται το επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας από το αντικείμενο της μάθησης στον μαθητευόμενο. Εξάλλου, η άμεση και ενεργός συμμετοχή στη μάθηση αναγνωρίζεται και στο πλαίσιο της κριτικής εκπαίδευσης· επίκεντρο της παιδαγωγικής του Freire είναι η ισοτιμία των ρόλων εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων και μάλιστα αντίστοιχης σημασίας με παράλληλη διαμορφωτική διαδικασία.

- Ιδιαίτερη επίδραση στη διδασκαλία και τις ωφέλειες της τέχνης άσκησε η θεωρία του Gardner σχετικά με την πολλαπλή νοημοσύνη την οποία εφάρμοσε ο ίδιος στο Project Zero στο Harvard· υποστήριξε ότι το μυαλό του ανθρώπου δεν είναι μονοδιάστατο και ότι μπορεί να λειτουργεί με πολλούς τρόπους που συνιστούν τα διαφορετικά είδη νοημοσύνης· έτσι λοιπόν διέκρινε και εξέτασε οκτώ τύπους νοημοσύνης, από τους οποίους αυτοί που αφορούν άμεσα το σχέδιο δράσης είναι η γλωσσική, η κιναισθητική, η διαπροσωπική και η ενδοπροσωπική.
- Η γλωσσική νοημοσύνη σχετίζεται με τη χρήση της γλώσσας, την προσωπική έκφραση, τα οποία καλλιεργεί η ενασχόληση με το θέατρο μέσω της περιγραφής, της αφήγησης και του διαλόγου.
- Η κιναισθητική νοημοσύνη αφορά την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων ή παραγωγής προϊόντων μέσω της κίνησης του σώματος ή μέρους αυτού. Μέσω του θεάτρου οι συμμετέχοντες εκτονώνονται, καθώς διοχετεύουν το συναισθηματικό τους φορτίο στο δημιούργημά τους, ενώ οι μαθητές ασκούνται στην ενεργητική μάθηση (learning by doing). Η έννοια της εμπειρίας συνδέεται με τη βιωματική μάθηση που συνιστά τον συνδυασμό των πρακτικών χειρονακτικών δραστηριοτήτων παράλληλα με διανοητικές διεργασίες, ενώ η πρακτική ενασχόληση με τα υλικά σε συνδυασμό με τη θεωρητική γνώση μπορεί να οδηγήσει σε έναν ζωντανό διάλογο των εμπλεκομένων.

- Η διαπροσωπική ή επικοινωνιακή νοημοσύνη εκλαμβάνεται ως ικανότητα κατανόησης άλλων ανθρώπων, αναγνώρισης των κινήτρων και συναισθημάτων τους, δυνατότητα συνεργασίας μαζί τους, έκφραση αλληλεγγύης και ανθρωπισμού. Η δυνατότητα εξάλλου επίλυσης του προβλήματος και υπέρβασης των εμποδίων κυρίως μέσω της συνεργασίας συμβάλλει όχι μόνο στη γνωστική ανάπτυξη, αλλά και στη συναισθηματική ωρίμανση των εμπλεκομένων.
- Ενδοπροσωπική νοημοσύνη θεωρείται η ικανότητα διαμόρφωσης ενός ακριβούς μοντέλου της προσωπικότητας που συνδέεται με την αυτογνωσία, την αυτοκριτική, τον έλεγχο και διαχείριση των προσωπικών μας συναισθημάτων, με απώτερο σκοπό την αποτελεσματική διεύθυνση της ζωής. Η διαπροσωπική και ενδοπροσωπική συνδέονται με τη συναισθηματική νοημοσύνη, η οποία αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να γνωρίζει και να ελέγχει τα συναισθήματά και τις γνωστικές έξεις με τέτοιο τρόπο, ώστε να διευκολύνει τις εμπρόθετες ενέργειές του· η ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης συνιστά συνείδηση και έλεγχο των συναισθημάτων, τα οποία παρακωλύουν τη λογική σκέψη και τη συνεπή πράξη, καθώς και την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης που επιτρέπει στο συναισθηματικά νοήμον άτομο να αντιλαμβάνεται και να αναγνωρίζει την υποκειμενική εμπειρία άλλων. Εξάλλου, το κίνημα της Κριτικής Σκέψης με τον τρόπο που ορίζει το μεταγνωστικό, ξεπερνά την παλιά διχοτομική αντίληψη που διαχωρίζει τη σκέψη με το συναίσθημα και τονίζει με τον πλέον έμπρακτο τρόπο ότι τα συναισθήματα και οι συγκινήσεις αποτελούν το υπόβαθρο της ανθρώπινης συμπεριφοράς συμπεριλαμβανομένης της σκέψης.

- Οι τέχνες λοιπόν συνιστούν διαδικασία για την ενεργοποίηση της πολλαπλής νοημοσύνης, καθώς σύμφωνα με τον Gardner αποτελούν διανοητική δραστηριότητα που απαιτεί τη χρήση πολλών συμβολικών συστημάτων διατηρώντας ωστόσο τα δικά τους αυτόνομα χαρακτηριστικά: είναι εκφραστικά, δηλαδή αποδίδουν την πραγματικότητα, τις εμπειρίες ζωής όπως τα βιώνει ο καλλιτέχνης· είναι μεταφορικά και συνεπώς μπορούν να ερμηνευτούν με μοναδικό τρόπο από την πλευρά του δέκτη· είναι ολιστικά και επομένως πέρα από το κεντρικό νόημα καλύπτουν ένα φάσμα νοημάτων και τέλος από αισθητική άποψη είναι σημαντικά καθώς διεγείρουν την προσοχή μας. Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner συνδέεται και με την αρχή της πολυτροπικότητας λόγω του πολυαισθητηριακού χαρακτήρα του καλλιτεχνικού προϊόντος.
- Εξάλλου, ο πολυτροπικός χαρακτήρας του δράματος επιφέρει αλλαγές και στη μαθησιακή διαδικασία, στον τρόπο συμμετοχής των εκπαιδευομένων μέσα από τα διαφοροποιημένα ερεθίσματα και διδακτικά μέσα και τελικά στο είδος της μάθησης που επιδιώκεται και επιτυγχάνεται· η πολυτροπικότητα απαιτεί τη συνέργεια σώματος και αισθήσεων και γι' αυτό στο Εκπαιδευτικό Δράμα εδράζεται η κατάργηση της διχοτόμησης πνεύματος- σώματος και της υποβάθμισης του σώματος κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Αντίθετα, το ανθρώπινο σώμα είναι πρωταρχικό εργαλείο για τη θεατρική τέχνη, ένα από τα πρωταρχικά μέσα έκφρασης νοημάτων.

Εφαρμογή

- **Ενεργοποίηση μαθητών- Αφήγηση Ιστορίας (Διάρκεια: 20')**
- *Δημιουργούμε το προκείμενο/δραματικό πλαίσιο, στο οποίο εκτυλίσσεται το δράμα και τον χώρο, τον χρόνο, τους ρόλους που εμπλέκονται.*
- Οι μαθητές γράφουν σ' ένα χαρτί τις λέξεις που συνδέονται με τον έρωτα καθώς και ένα χρώμα που συνδέεται μ' αυτόν. Η ολομέλεια σε κύκλο με τη μορφή της ιδεοθύελλας ανακαλεί εμποδισμένους και τραγικούς έρωτες στη λογοτεχνία. Ο/Η εκπαιδευτικός συνοψίζει τις διαπιστώσεις. Επιπλέον θέτει το ερώτημα ποιος είναι ο ρόλος του έρωτα στη ζωή ενός νέου και κατά πόσο αυτός καθορίζει τη ζωή, τις επιλογές και το μέλλον του.

Εφαρμογή

- **Χωρισμός σε ομάδες- Δραματοποίηση ιστορίας (Διάρκεια 10')**
- Η δραματοποίηση ιστορίας ενσωματώνει τον αυτοσχεδιασμό και το παιχνίδι ρόλων, αλλά θέτει στο κέντρο την ιστορία που λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλείδα για τη μετάβαση στη συμμετοχική και δημιουργική διαδικασία. Οι μαθητές γεμίζουν με τα σώματά τους τον χώρο κινούμενοι μέσα σ' αυτόν και δημιουργούν παγωμένες εικόνες. Αρχικά χωρίζονται οι μαθητές σε τέσσερις ομάδες των πέντε ατόμων με τυχαίο τρόπο σε μεικτές ομάδες.
- **Τεχνικές για την ανάπτυξη της πλοκής (Διάρκεια 35')**
- **Διάδρομος της συνείδησης (Conscience Alley)**
- Οι μαθητές, στοιχισμένοι σε δύο παράλληλες σειρές σχηματίζουν έναν διάδρομο, ενώ ένας μαθητής/μαθήτρια αναλαμβάνει τον ρόλο της Στέλλας, που βρίσκεται σε δίλημμα και τη συμβουλεύουν τι να κάνει.

- **Ανακριτική καρέκλα (Hot Seating)**
- Ένας μαθητής ή ο «Δάσκαλος σε ρόλο» αναλαμβάνει τον ρόλο του καταπιεστή (δυνάστη πατέρα) και κάθεται στην «ανακριτική καρέκλα», ενώ δέχεται ερωτήσεις, παρατηρήσεις και συμβουλές για τη συμπεριφορά του. Μέσω της τεχνικής μπορούν οι συμμετέχοντες να διακρίνουν τα κίνητρα του ρόλου, τις διαθέσεις του και τους βοηθά στην εμφάνιση και διερεύνηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.
- **Συζήτηση εκτός ρόλου**
- Ποιες ήταν οι αντιλήψεις της εποχής για τον έρωτα και τον γάμο; Πώς αντιλαμβάνονται τα δραματικά πρόσωπα την έννοια της τιμής; Ποιες είναι οι αντιλήψεις της σύγχρονης εποχής και ποιες μεταβολές έχουν γίνει;
- **Ανίχνευση/Παρακολούθηση σκέψεων του ρόλου (Thought Tracking)**
- Αποκαλύπτονται οι ενδόμυχες σκέψεις των βασικών προσώπων. Καλούνται οι θεατές να αγγίξουν τα πρόσωπα που υποδύονται τους ρόλους να εξωτερικεύσουν τις σκέψεις τους.

- **Κύκλος του κουτσομπολιού (Διάρκεια 15')**
- Ο Χρηστάκης Ζαμάνος αναρτά στο Instagram μια τρυφερή φωτογραφία με τη Στέλλα Βιολάντη. Οι μαθητές σε ομάδες αναλαμβάνουν τέσσερις ομαδικούς ρόλους: α) τους συμμαθητές που κουτσομπολεύουν στην ομαδική της τάξης, β) τις κουτσομπόλες φίλες της κυρίας Βιολάντη, γ) τους εμπόρους στην αγορά, και δ) την οικογένεια Βιολάντη μόλις μαθαίνει τα νέα. Οι μαθητές προετοιμάζονται και παρουσιάζουν τη δραματοποιημένη σκηνή στην ολομέλεια.
- **Κείμενο:** Οι μαθητές ξαναγράφουν το τέλος της ιστορίας και προτείνουν μια διαφορετική έκβαση.
- **Δημιουργική γραφή:** Οι μαθητές γράφουν σε μορφή ερωτικού ποιήματος την επιστολή της Στέλλας.

- **Ρόλος στον τοίχο: (Role-on-the-Wall)** Οι μαθητές σχεδιάζουν σε ένα χαρτόνι μια ανθρώπινη μορφή και με παρότρυνση του/της εκπαιδευτικού γράφουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.
- Οι μαθητές σε ομάδες ζωγραφίζουν τον έρωτα και το σχέδιό τους θα αποτελέσει τη βάση για τον σχεδιασμό μιας διαφημιστικής αφίσας για εκδήλωση του Αγίου Βαλεντίνου.

Αξιολόγηση (Διάρκεια 10')

- Στο σημείο αυτό κρίνεται αυτονόητη η διαμορφωτική αξιολόγηση, η οποία αναπτύσσεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των μαθητών/τριών, στη μαθησιακή τους αυτονομία με στόχο την ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων.
- Κλείνουμε το δράμα με αναστοχαστικές δραστηριότητες, προκειμένου οι μαθητές να συνδέσουν τη λογοτεχνική συνθήκη με καταστάσεις της πραγματικής τους ζωής. Προσδοκάται μέσω αυτής της διαδικασίας να αλλάξουν οι μαθητές στάσεις απέναντι στα πράγματα και να διαμορφώσουν αξίες.

Βιβλιογραφία

• Βιβλιογραφία

- Αυδή Άβρα, Μελίνα Χατζηγεωργίου, *Όταν ο δάσκαλος μπαίνει σε ρόλο*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2018.
- Ηλίας Ματσαγγούρας, *Στρατηγικές διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη*, τμ. 2, 5^η έκδ., Gutenberg, Αθήνα 2006.
- Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση, *Εκπαιδευτικό Δράμα: Από το θέατρο στην εκπαίδευση*, Καστανιώτης, Αθήνα 2019
- Jerome Bruner, «The act of discovery», *Harvard Educational Review* 31 (1)(1961), σ.21–32.
- John Dewey, *Art as Experience*, 2η εκδ., Perigee Books, Νέα Υόρκη, 1980.
- Howard Gardner, *Art Education and Human Development*, The J. Paul Getty Trust, Καλιφόρνια, 1990.
- Howard Gardner, *Frames of Mind. The Theory of Multiple Intelligences*, 2η εκδ., Basic Books, Νέα Υόρκη, 1993a .
- Howard Gardner, *Multiple Intelligences. The Theory in Practice*, Basic Books, Νέα Υόρκη, 1993 b.
- Howard Gardner,(et al.), *Intelligence: Multiple Perspectives*, Harcourt Brace College Publishers, Φλόριντα, 1996.
- Goleman Daniel, *Η συναισθηματική νοημοσύνη. Γιατί το «EQ» είναι πιο σημαντικό από το «IQ»;*, (μετάφρ. Παπασταύρου Ά.), Πεδίο, Αθήνα 2011.
- Lauren Christine Phillips, «Nurturing Empathy», *Art Education*, 56,4, (2003), σ. 45-50.
- Albert Reble, *Ιστορία της Παιδαγωγικής*, μτφ. Θ.Δ., Χατζηστεφανίδης Θ.Δ.& Σ.Θ. Χατζηστεφανίδου- Πολυζώη, 8η εκδ., Παπαδήμας, Αθήνα, 2008
- Lev Vygotsky, *Mind in society: The development of higher psychological processes*, Harvard University Press, Κέμπριτζ, 1978.
- Lev Vygotsky, «The Genesis of Higher Mental Functions», *The Concept of Activity in Soviet Psychology*,(επιμ. Wertsch J.), Sharpe, Νέα Υόρκη, 1981.
- **Ηλεκτρονική βιβλιογραφία**
- Γρηγόριου Ξενόπουλου, *Στέλλα Βιολάντη* [http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2702/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-B-Lykeiou html-empl/index a_05_01.html](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2702/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-B-Lykeiou-html-empl/index_a_05_01.html) (Ανακτήθηκε στις 30-1-2023)